

עין משפט נר מצוה

בא א מיי פ"א מהלכות אסורי מצות הלכ' יא:

בב ב מיי פ"ה מהלכות ערעין הלכתי ד':

בג ג מיי טס הלכה יז:

מוסף רש"י

הקדוש זכר לדמיו. הקדים אל לדמיו (שבונוות יא.) דמיו לעולם ואקדשה לדמי עולם (שד"ח ה.) להציג דמיו עולם (תהורה יא.) או אסא (טו יט.) מלמד שקדשים זכר, דבעולה איירי רבא ונקבה לא מוסיף לעולם ולילא למימר קדש קדשה הגוף. (טו יט.) קדוש קדושה הגוף, והאל מלמד קריב עולה דמיו נחמא ליה קדושת דמיס חמחא ליה קדושת הגוף, והאל וסאל חזי גופיה (שד"ח ה.) ודמיו תהורה יט.) וסלי יכול למחזי האילי והאל גופיה חסיל לעולם דמיו נחמא ליה קדושת הגוף והאל עמלו וילא להקפיד איהי ולא מדיק מצות (שבונוות יא.) רק קדש קדש אשר יהיו לך וגו'. וכן מן אומן קדשים שזן עשויי ועשויים להעמיד תלמים מתחבים, ערבה הכתוב אשר יזין, ר' היו אומר ולדי קדשים ותמרתן (יביר כהנא.)

שיטה מקובצת

א דאמר רבא הקדוש זכר וכי. והקשה אבאוי דקא זכר הא אפילו הקדוש נקבה נמי לרבים הקדוש קדושת הגוף והאל וסא ודאריי. דניחא ליה למקטע זכר דא יהוה נקט בהמה סתם הריא קדושה קדושת שלמים אבל קדושה תמורה כולי יתא לא קדשה קמ"ל רבא דאפי' כי הקדוש זכר הוי עולה וסתם זכר הוי עולה וה"ר תירץ דלא הי"מ למיבוי בהמה דא הוה תיה בהמה הוי משמע דנקבה עצמה קדשה קדושת הגוף והאל וסא אלא חסוכר וקחוו דבימה (שלמים) [עולה] כותבי שקלים ותמורה מייחתי להו הקדושה נכסיו והיה בהם בהמה ראוי לגבי המזבח וזכרים ונקבות וריא זכרים עולות נקבות לזבחי שלמים ר"י אומר וזכרים עולות נקבות ומכור וקחוו ובימיה עולות וקחוו כריי לגבי רי"א ורש"י פי' דזכר היינו אל דלמי מחרמינן דכרמי הקדוש זכר כלמי' הקדוש איל ולינ' רמאי אריא טקט איל ויתר משור וכבשי. תוספות חצינויות: עד שי תלחץ להביא ויהי שטח שרבו רגה לומר מחתלה התם בתמורה בפי' אלו קדשים זכר לדמיו אינו קדוש קדושת הגוף והדר ביה רבא ואמר הקדושה זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף וכן דמיו דנקט רב קודם הדרר ביה נקט נמי לבתר הדרר ביה והכא מייחזי מאי דהדרר ביה: א דאמר ר"א זכר וזכר לזבוח בהמה בעל מום זכר. ואית' מאי קא מייחזי איתא דה"פ אלא שקדים הקדושן למזון אל חזיקא שקדים מומין להקדושין דקדלא בערמינו הוא מגיל דמחייב רי"ל דבעמי הקדושה בעלי מומין עובר משום בל הקדושה ומשום בל הקדושה ואסורין להו תוקרי אלמא לא אמרינן דהוה חולין בעלמא דלהלחין לא ליקי על (הקדושה) [הקדוש וע"כ] דכך גזירת הכתוב הקדוש קמא עליהם דליפנין מקרא פי' חל התמורה ולגדר לא יצא אצוינו אל מוצא הא מקדש שריר ואם הוא מקריב בעלי מומין לוקח משום ה' שמת ואשמועינן רבי אלעזר דה"ה מקריב בעלי מומין בבמת יחיד לוקח ולכן מוקי לה ר"א למתני בבמת יחיד ולא אוקמה בשחטין כפי ששוקה דקתני בבמתי השוחט בחור. תוס' חצינויות: א השתא ומה רע

יד:

הקריש זכר דרפיז קדוש קדושת הגוף.

עולה ואי הוה נקט בהמה סתם הוי אמנא דנקבה קדוש קדושת הגוף וקרב שלמים ושמעינן ליה לרי' יהושע במסכת שקלים (דף ו.) ומיימי לה בתמורה פרק אלו קדשים (דף כ.) במקדש נכסיו זכרים עממן יקרבו עולות ונקבות ומכרו לזכרי שלמים לרי' אליעזר נמי דלמחר התם זכרים ימכרו לזכרי עולות ונקבות ימכרו לזכרי שלמים ודמיסה יפלו לשאר נכסים לזדק הפית א לפי מה שהיה רבא ר"ל מתחלה התם כהאול פירקין המקדש זכר אין קדוש קדושת הגוף לא קשה ליה מדי מממתי דשקלים דיש לחנן צין מקדש נכסיו סתם לפירש צדעה לדמיו: **גמר** העברה. מתי א למימר תחת תחת מקדשים ולפי שמתעשר וזכור שזין כהמה עניינים נקטיה: **הקישנן** הכתוב צדדריה. אינו מן (כן) הקדושה בתמורה פרק אלו קדשים (דף פז.) ורבא מפרש כן צפני עמלו ולקמן (דף טו.) בשמעמין יס צרימא אחרת למפקא תמורת וולדות מוכר ונקבה ופליגא חמנא דבי רבי ישמעאל דהלא כדמפרש בתמורה (דף פז.) וכן פי' לקמן כותקערס והואל חנא נמי נקפא שפיר א'השקס תמורות וולדות לגוף הקרבן דגוף קדשה איירי אס זכר ואס נקבה אלא דמימורא דרשנין נמי תמורות וולדות ומסמחא לו כרימא להקפאל דלעיל דמקש תמורה לו: **שוב ברע** מביעאי. א דאמר רבא קדושה (דף ט.) ורבא סקא אין מוהירין (עושנין) מן הדין ודרש' התם בע"א ואפי' לא חסבי ליה דינא דמי גרמי ונקט הכא דרשא דאפי' לפי שפסוט לו יומר וסחאי גונאל אימא כנסהדרין (דף פז.) גבי אין רואין את הנענים אלא ציוס ומיימי עלה דרשא דאפי' דציוס ולא גלילה וספיך דרשא דרנא דמפיך ליה מלי ולא לאורי' ואין לתמוס מנא דלאו נשרפין (סנהדרין ט.) אימא איפסא גבי צמו מאנסמו דלמר קי' א צמ צמו ענש על צמו לא כל שזן ותשבי לו (גו) אפי' גלוי מילתא טפי מרבא א (וגל) ממירנן מהדדי א דגבי אסותו אלעטרין קרא לכולי עמלמא לנת אציו ונת אמו משום דלין מוהירין מן הדין ולא חסבינא ליה גלוי מילתא צעלמא היינו משום דפסטיה קדקא משמע שצא למעט דכמי צת אציו או צת אמו: **שוב ברע** מביעאי. ואס אמלר למנא אלעטרין משום מיפסא דקלא וסיה האל ומתורמו יהיה קודש א וי"ל דהוסי מנל למיכתב כפיפיה ואס המר ימיר טוב צרע או רע צטוב:

ומודה ר"ש בבבא' מום מעיקרי. למאי דאמרין כסמון דרנ כנר כרי' [דאמר] **התם** א לרננן קדשי מוצח לא היו כננל העמדה והערכה ניחא דמודה לרננן אכל למאי דמסקינן דכנר כרי' וימנן דלרננן אחד או אחד וזו היו כננל העמדה והערכה אס כן מודה למנא ולי לפרש דנקט הכי דלא מיסק דאעמא טעמא דמתנימין משום דלין פוירן א לזאילה לננליס ולא משום העמדה והערכה דלא צעין קדשי מוצח העמדה והערכה א ולכן צרישא דקדס מומן יפרו והסתא קמ"ל דטעמא דמתני משום העמדה והערכה וכדיקיינן כסמון מזלל קתני ואס נעשו טריפה וצרישא קדס מומן מודה רבי שמעון דלא צעי העמדה והערכה והסתא דנקט מודה רבי שמעון משום דלימא למיטעי' דפליגי אמתני' דפרישתי אלעטרין למימר דשפיר מודה צה אלו דנקט רבי שמעון משום דלדידיה שפיטא ליה טפי דקדשי מוצח היו כננל העמדה והערכה ומקלמאן קדשי צדק הית לא היו ע"כ כי תפיסא העמדה והערכה קדשי מוצח כמיסא אכל לרננן לא שפיטא ליה כולי האי דמאי למימר לא היו כמו שאומר ריש לקיש: **אותה** לפעושי' (סס) משמע כן מדקלמר רב גידל אמר רב מאי טעמא דר' שמעון כן לקיש: מנה

ומשום הכי קרי ליה חורן שאין שם עורה וחיובי משום דמקריב בעל מום בהמה בשפת היתר הבמות. והיונן הותרו כדאמר' באו לגוב ולגבעון הותרו הבמות כו'. אימא. דריש הכי האי לא תזבח דאם אינו ענין לקדשים דהא כתיב עזרת או שבור וכי'. נתנו ענין לכבוד דסד"א הואיל וקדשי במומיה. ממילא כשנולד בעל מום [ה"אן] שקריב נמי במומיה קמ"ל דלא תזבח דלא אהא לבמת יחיד: אמרי וכי' ואיתור לא תזבח לבמת יחיד: הואיל וקדשי במומיה. ממליז בשעבר תחת השכט דכתיב לא יבקר בין טוב ברע או רע ברע רע היינו בעל מום כדאמר לקמן: הואיל וקדשה כשהיא בעל מום דכתי' לא ימיר אותו טוב ברע אם המר וגו': הואיל וקדשו [אנבן] אינו כשהן בעלי מומין. כשנולדו בעלי מומין או כשארעו לחן אחר מיכן: אמר רבא הא כבר פסקה כו' ואיתור ליה לא תזבח לבמת יחיד קדשי מומין. השתא רע כטוב להלחליף בעל מום בתמים: אמרת לא. לבתחלה אבל דיעבר והיה הוא ומתורתו וגו': טוב ברע. תמים בבעל מום מביעאי דלכתחלה לא: אלא. האי טוב ברע לא אחי אלא לאשמעינן דאותו טוב ברע דיעיבר עושה תמורה בעינן שיהא טוב מעיקרו שקדם הקדשו למומו. אבל רע מעיקרו שקדם מומו להקדשו לעולם אין עושה תמורה: ואם מוח. קודם פירונן יפרו ומותרין בהנאה עורן ונבלתן: [וז דברי ריש] תנא דמתניתין דאמר אם מוח יפרו זו דברי ריש דאמר במס' תמורה בפרק אחרון קדשי מומין היו בכלל העמדה וכי' אבל לא קדשי בר הבית קדושת דמים נתנו לא בעי העמדה: ומודה ריש שבעל מום קדשי מומין קדשי דאפי' דקדשי מוצח בעי העמדה והערכה אלא בעל מום מעיקרא לא חיל עליהם קדשו מומר למזבח והלכן אפי' מתו דלא למעבר ביה העמדה יפרו קדושת דמים הוא ודעו קדושי ברק הבית דלא היו בכלל העמדה והערכה: והכא אס מתו יקברו. אפי' בעל מום מעיקרא דסבירי דהכל היו בכלל העמדה והערכה והלכן כיון דמתו דלא מצי למעבר להו העמדה משום דלאו בר פריה גינורו אלא יקברו. והני חכמים לאו בר פלוגתיה דר' שמעון דפליגי עליה בתמורה גינורו אלא שמו חכמים נתנ דבי כיון גינורו דחמיהו בבעל מום מעיקרו: והא כתי' אותה. כלומר דאותה בעי העמדה והערכה למעטוי בעל מום מעיקרו שמתו דאפי' דאניו בר העמדה נפדה קשיא: אבל רבנן דפליגי עליה דר' שמעון במסכת תמורה דאמרי אחז קדשי מזבח ואחז קדשי ברק הבית היו בכלל העמדה והערכה ומודין היו בבעלי מומין מעיקרו שמתפדין הכי נמי דיפרו נמי לאחז מיתה: א הכי. נימא

הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות

נפדין תמימים. אותן וולדות שנולדו לפני פדיונן או אין נפדין תמימים: **טפל ולד**: עיקר. אס. אלמלא נפדין תמימים: וקא לייק הש"ס **טעמא**. דלא צעי מוס משום דלא יהא טפל חמור מן העיקר דמכח צעל מוס אמו הא לא אמו מכח צעל מוס אלא לדידהו מקדש' להו לדמיהן לא נפקי לחולין צלא מוס דקדוש קדושת הגוף: **זכר**. איל: **הקדש** **זכר** לדמיו. שימכרנו ויביא צדמיו עולה הוא עצמו קדוש קדושת הגוף ויקרב עולה. להכי נקט זכר דמוי לעולם משום דרובא דדמייטו קרבן עולה מיימו: **רבי אלעזר** **מסני**. השוחט צחוך חייב. לאו כרת קאלמר אלא מלקות: **ומוקי**. להאי חוך כגון ששטפו צבנמא יחיד צשעת הימר הצמות: **צמס יחיד**. שכל אחד ואחד צוגה צמה לעצמו כגון צמת מנות וגדעון צשמואל: **צמס גדולה**. נזכ וגזעון שזן ק' לצור: **סואילי קודש** **צעל מוס**. להיות אסור צגיה ועצודה: **ואימא אס אינו ענין כו'**. ולעולם צבמה גדולה: **לא יבקר**. לא יצדוק צין סס לצעל מוס דלחיה שיהא עשירי יהא קדוש: **גמר העצרה** **העצרה מצבור**. מה צבור צעל מוס לא קרב אף מעשר צעל מוס לא כי אלא קרב לצמת יחיד: **ולא ימיר** **אזוס טוב צרע**. דהיינו צעל מוס אס המר ימיר יהיה קדוש אפילו צעל מוס: **ולדוס**. צעלי מומין שנולדו מקדשים תמימים: **פסקה סנא דבי ר' ישמעאל** מקרא אחרניא ולא אלעטרין האי להכי: **רק קדשי וגו'** אלו כסמורות. דלמא לאשמועינן שיקרבו למזבח דלי לעיקר הקדש אלא למה לי למכתב שיעלס ליוזשילס הא שמעינן קראי טובא השמר כך פן מעלה עולותין וגו' [דנריס יצ:] **והולדוס**. של קדשים: **אף הני צעל מוס לא**. הלכן כי אלא לא תזבח לצמת יחיד אלא: **הספא רע צטוב אמרס לא**. שלא יציא צמת רועין תמימים אכל צהתם קודש צעל מוס ויזכר וי' תמורת זו א): **אלא**. להכי כתיב **טוב צרע: טוב מעיקרו**. שנתפס צקדושה כשהוא תמים עושה תמורה אפי' שסומס כדכתיב או רע צטוב דמשמע רע של קודש צטוב של חולין דרע של קודש עושה תמורה: **וז**

נפדין תמימין. אותן וולדות שנולדו לפני פדיונן או אין נפדין תמימים: **טפל ולד**: עיקר. אס. אלמלא נפדין תמימים: וקא לייק הש"ס **טעמא**. דלא צעי מוס משום דלא יהא טפל חמור מן העיקר דמכח צעל מוס אמו הא לא אמו מכח צעל מוס אלא לדידהו מקדש' להו לדמיהן לא נפקי לחולין צלא מוס דקדוש קדושת הגוף: **זכר**. איל: **הקדש** **זכר** לדמיו. שימכרנו ויביא צדמיו עולה הוא עצמו קדוש קדושת הגוף ויקרב עולה. להכי נקט זכר דמוי לעולם משום דרובא דדמייטו קרבן עולה מיימו: **רבי אלעזר** **מסני**. השוחט צחוך חייב. לאו כרת קאלמר אלא מלקות: **ומוקי**. להאי חוך כגון ששטפו צבנמא יחיד צשעת הימר הצמות: **צמס יחיד**. שכל אחד ואחד צוגה צמה לעצמו כגון צמת מנות וגדעון צשמואל: **צמס גדולה**. נזכ וגזעון שזן ק' לצור: **סואילי קודש** **צעל מוס**. להיות אסור צגיה ועצודה: **ואימא אס אינו ענין כו'**. ולעולם צבמה גדולה: **לא יבקר**. לא יצדוק צין סס לצעל מוס דלחיה שיהא עשירי יהא קדוש: **גמר העצרה** **העצרה מצבור**. מה צבור צעל מוס לא קרב אף מעשר צעל מוס לא כי אלא קרב לצמת יחיד: **ולא ימיר** **אזוס טוב צרע**. דהיינו צעל מוס אס המר ימיר יהיה קדוש אפילו צעל מוס: **ולדוס**. צעלי מומין שנולדו מקדשים תמימים: **פסקה סנא דבי ר' ישמעאל** מקרא אחרניא ולא אלעטרין האי להכי: **רק קדשי וגו'** אלו כסמורות. דלמא לאשמועינן שיקרבו למזבח דלי לעיקר הקדש אלא למה לי למכתב שיעלס ליוזשילס הא שמעינן קראי טובא השמר כך פן מעלה עולותין וגו' [דנריס יצ:] **והולדוס**. של קדשים: **אף הני צעל מוס לא**. הלכן כי אלא לא תזבח לצמת יחיד אלא: **הספא רע צטוב אמרס לא**. שלא יציא צמת רועין תמימים אכל צהתם קודש צעל מוס ויזכר וי' תמורת זו א): **אלא**. להכי כתיב **טוב צרע: טוב מעיקרו**. שנתפס צקדושה כשהוא תמים עושה תמורה אפי' שסומס כדכתיב או רע צטוב דמשמע רע של קודש צטוב של חולין דרע של קודש עושה תמורה: **וז**

נפדין תמימין. אותן וולדות שנולדו לפני פדיונן או אין נפדין תמימים: **טפל ולד**: עיקר. אס. אלמלא נפדין תמימים: וקא לייק הש"ס **טעמא**. דלא צעי מוס משום דלא יהא טפל חמור מן העיקר דמכח צעל מוס אמו הא לא אמו מכח צעל מוס אלא לדידהו מקדש' להו לדמיהן לא נפקי לחולין צלא מוס דקדוש קדושת הגוף: **זכר**. איל: **הקדש** **זכר** לדמיו. שימכרנו ויביא צדמיו עולה הוא עצמו קדוש קדושת הגוף ויקרב עולה. להכי נקט זכר דמוי לעולם משום דרובא דדמייטו קרבן עולה מיימו: **רבי אלעזר** **מסני**. השוחט צחוך חייב. לאו כרת קאלמר אלא מלקות: **ומוקי**. להאי חוך כגון ששטפו צבנמא יחיד צשעת הימר הצמות: **צמס יחיד**. שכל אחד ואחד צוגה צמה לעצמו כגון צמת מנות וגדעון צשמואל: **צמס גדולה**. נזכ וגזעון שזן ק' לצור: **סואילי קודש** **צעל מוס**. להיות אסור צגיה ועצודה: **ואימא אס אינו ענין כו'**. ולעולם צבמה גדולה: **לא יבקר**. לא יצדוק צין סס לצעל מוס דלחיה שיהא עשירי יהא קדוש: **גמר העצרה** **העצרה מצבור**. מה צבור צעל מוס לא קרב אף מעשר צעל מוס לא כי אלא קרב לצמת יחיד: **ולא ימיר** **אזוס טוב צרע**. דהיינו צעל מוס אס המר ימיר יהיה קדוש אפילו צעל מוס: **ולדוס**. צעלי מומין שנולדו מקדשים תמימים: **פסקה סנא דבי ר' ישמעאל** מקרא אחרניא ולא אלעטרין האי להכי: **רק קדשי וגו'** אלו כסמורות. דלמא לאשמועינן שיקרבו למזבח דלי לעיקר הקדש אלא למה לי למכתב שיעלס ליוזשילס הא שמעינן קראי טובא השמר כך פן מעלה עולותין וגו' [דנריס יצ:] **והולדוס**. של קדשים: **אף הני צעל מוס לא**. הלכן כי אלא לא תזבח לצמת יחיד אלא: **הספא רע צטוב אמרס לא**. שלא יציא צמת רועין תמימים אכל צהתם קודש צעל מוס ויזכר וי' תמורת זו א): **אלא**. להכי כתיב **טוב צרע: טוב מעיקרו**. שנתפס צקדושה כשהוא תמים עושה תמורה אפי' שסומס כדכתיב או רע צטוב דמשמע רע של קודש צטוב של חולין דרע של קודש עושה תמורה: **וז**

נפדין תמימין. אותן וולדות שנולדו לפני פדיונן או אין נפדין תמימים: **טפל ולד**: עיקר. אס. אלמלא נפדין תמימים: וקא לייק הש"ס **טעמא**. דלא צעי מוס משום דלא יהא טפל חמור מן העיקר דמכח צעל מוס אמו הא לא אמו מכח צעל מוס אלא לדידהו מקדש' להו לדמיהן לא נפקי לחולין צלא מוס דקדוש קדושת הגוף: **זכר**. איל: **הקדש** **זכר** לדמיו. שימכרנו ויביא צדמיו עולה הוא עצמו קדוש קדושת הגוף ויקרב עולה. להכי נקט זכר דמוי לעולם משום דרובא דדמייטו קרבן עולה מיימו: **רבי אלעזר** **מסני**. השוחט צחוך חייב. לאו כרת קאלמר אלא מלקות: **ומוקי**. להאי חוך כגון ששטפו צבנמא יחיד צשעת הימר הצמות: **צמס יחיד**. שכל אחד ואחד צוגה צמה לעצמו כגון צמת מנות וגדעון צשמואל: **צמס גדולה**. נזכ וגזעון שזן ק' לצור: **סואילי קודש** **צעל מוס**. להיות אסור צגיה ועצודה: **ואימא אס אינו ענין כו'**. ולעולם צבמה גדולה: **לא יבקר**. לא יצדוק צין סס לצעל מוס דלחיה שיהא עשירי יהא קדוש: **גמר העצרה** **העצרה מצבור**. מה צבור צעל מוס לא קרב אף מעשר צעל מוס לא כי אלא קרב לצמת יחיד: **ולא ימיר** **אזוס טוב צרע**. דהיינו צעל מוס אס המר ימיר יהיה קדוש אפילו צעל מוס: **ולדוס**. צעלי מומין שנולדו מקדשים תמימים: **פסקה סנא דבי ר' ישמעאל** מקרא אחרניא ולא אלעטרין האי להכי: **רק קדשי וגו'** אלו כסמורות. דלמא לאשמועינן שיקרבו למזבח דלי לעיקר הקדש אלא למה לי למכתב שיעלס ליוזשילס הא שמעינן קראי טובא השמר כך פן מעלה עולותין וגו' [דנריס יצ:] **והולדוס**. של קדשים: **אף הני צעל מוס לא**. הלכן כי אלא לא תזבח לצמת יחיד אלא: **הספא רע צטוב אמרס לא**. שלא יציא צמת רועין תמימים אכל צהתם קודש צעל מוס ויזכר וי' תמורת זו א): **אלא**. להכי כתיב **טוב צרע: טוב מעיקרו**. שנתפס צקדושה כשהוא תמים עושה תמורה אפי' שסומס כדכתיב או רע צטוב דמשמע רע של קודש צטוב של חולין דרע של קודש עושה תמורה: **וז**

נפדין תמימין. אותן וולדות שנולדו לפני פדיונן או אין נפדין תמימים: **טפל ולד**: עיקר. אס. אלמלא נפדין תמימים: וקא לייק הש"ס **טעמא**. דלא צעי מוס משום דלא יהא טפל חמור מן העיקר דמכח צעל מוס אמו הא לא אמו מכח צעל מוס אלא לדידהו מקדש' להו לדמיהן לא נפקי לחולין צלא מוס דקדוש קדושת הגוף: **זכר**. איל: **הקדש** **זכר** לדמיו. שימכרנו ויביא צדמיו עולה הוא עצמו קדוש קדושת הגוף ויקרב עולה. להכי נקט זכר דמוי לעולם משום דרובא דדמייטו קרבן עולה מיימו: **רבי אלעזר** **מסני**. השוחט צחוך חייב. לאו כרת קאלמר אלא מלקות: **ומוקי**. להאי חוך כגון ששטפו צבנמא יחיד צשעת הימר הצמות: **צמס יחיד**. שכל אחד ואחד צוגה צמה לעצמו כגון צמת מנות וגדעון צשמואל: **צמס גדולה**. נזכ וגזעון שזן ק' לצור: **סואילי קודש** **צעל מוס**. להיות אסור צגיה ועצודה: **ואימא אס אינו ענין כו'**. ולעולם צבמה גדולה: **לא יבקר**. לא יצדוק צין סס לצעל מוס דלחיה שיהא עשירי יהא קדוש: **גמר העצרה** **העצרה מצבור**. מה צבור צעל מוס לא קרב אף מעשר צעל מוס לא כי אלא קרב לצמת יחיד: **ולא ימיר** **אזוס טוב צרע**. דהיינו צעל מוס אס המר ימיר יהיה קדוש אפילו צעל מוס: **ולדוס**. צעלי מומין שנולדו מקדשים תמימים: **פסקה סנא דבי ר' ישמעאל** מקרא אחרניא ולא אלעטרין האי להכי: **רק קדשי וגו'** אלו כסמורות. דלמא לאשמועינן שיקרבו למזבח דלי לעיקר הקדש אלא למה לי למכתב שיעלס ליוזשילס הא שמעינן קראי טובא השמר כך פן מעלה עולותין וגו' [דנריס יצ:] **והולדוס**. של קדשים: **אף הני צעל מוס לא**. הלכן כי אלא לא תזבח לצמת יחיד אלא: **הספא רע צטוב אמרס לא**. שלא יציא צמת רועין תמימים אכל צהתם קודש צעל מוס ויזכר וי' תמורת זו א): **אלא**. להכי כתיב **טוב צרע: טוב מעיקרו**. שנתפס צקדושה כשהוא תמים עושה תמורה אפי' שסומס כדכתיב או רע צטוב דמשמע רע של קודש צטוב של חולין דרע של קודש עושה תמורה: **וז**

נפדין תמימין. אותן וולדות שנולדו לפני פדיונן או אין נפדין תמימים: **טפל ולד**: עיקר. אס. אלמלא נפדין תמימים: וקא לייק הש"ס **טעמא**. דלא צעי מוס משום דלא יהא טפל חמור מן העיקר דמכח צעל מוס אמו הא לא אמו מכח צעל מוס אלא לדידהו מקדש' להו לדמיהן לא נפקי לחולין צלא מוס דקדוש קדושת הגוף: **זכר**. איל: **הקדש** **זכר** לדמיו. שימכרנו ויביא צדמיו עולה הוא עצמו קדוש קדושת הגוף ויקרב עולה. להכי נקט זכר דמוי לעולם משום דרובא דדמייטו קרבן עולה מיימו: **רבי אלעזר** **מסני**. השוחט צחוך חייב. לאו כרת קאלמר אלא מלקות: **ומוקי**. להאי חוך כגון ששטפו צבנמא יחיד צשעת הימר הצמות: **צמס יחיד**. שכל אחד ואחד צוגה צמה לעצמו כגון צמת מנות וגדעון צשמואל: **צמס גדולה**. נזכ וגזעון שזן ק' לצור: **סואילי קודש** **צעל מוס**. להיות אסור צגיה ועצודה: **ואימא אס אינו ענין כו'**. ולעולם צבמה גדולה: **לא יבקר**. לא יצדוק צין סס לצעל מוס דלחיה שיהא עשירי יהא קדוש: **גמר העצרה** **העצרה מצבור**. מה צבור צעל מוס לא קרב אף מעשר צעל מוס לא כי אלא קרב לצמת יחיד: **ולא ימיר** **אזוס טוב צרע**. דהיינו צעל מוס אס המר ימיר יהיה קדוש אפילו צעל מוס: **ולדוס**. צעלי מומין שנולדו מקדשים תמימים: **פסקה סנא דבי ר' ישמעאל** מקרא אחרניא ולא אלעטרין האי להכי: **רק קדשי וגו'** אלו כסמורות. דלמא לאשמועינן שיקרבו למזבח דלי לעיקר הקדש אלא למה לי למכתב שיעלס ליוזשילס הא שמעינן קראי טובא השמר כך פן מעלה עולותין וגו' [דנריס יצ:] **והולדוס**. של קדשים: **אף הני צעל מוס לא**. הלכן כי אלא לא תזבח לצמת יחיד אלא: **הספא רע צטוב אמרס לא**. שלא יציא צמת רועין תמימים אכל צהתם קודש צעל מוס ויזכר וי' תמורת זו א): **אלא**. להכי כתיב **טוב צרע: טוב מעיקרו**. שנתפס צקדושה כשהוא תמים עושה תמורה אפי' שסומס כדכתיב או רע צטוב דמשמע רע של קודש צטוב של חולין דרע של קודש עושה תמורה: **וז**

מסורת הש"ס

(א) [נחמיה מח: סא. מנחות לא:א], (ב) תמורה יא: יט: [שביעיות יא: פ"ש ערכין ה,א] (ג) [זכור כה. תמורה יז:ד], תמורה ט,ט, (ס) [שביעין יא:ג: לג: [לקמן לג:א] (ז) [שביעין יא:טו:א], (ח) [תמורה לג,ב], (ט) ולפי י"ק, (ט) [מלפני תחת י"ק, (י) שמקום תמורות וולדות י"ק, (יג)א עיקרל דקר סוגיא צפ' קמח לתמורה], (ל) [נפי"ע חוס' שבת כח, סד"ה וסמן ומה שציננו סס', (מ) שפלת י"ק, (נ) לרנאל לא גמרין כו', (ס) וגבי י"ק, (ט) דלרננן י"ק, (פ) קדשים לאפילת כלביס י"ק,

תורה אור השלם

- אל תזבח לל' אלהיך שור ושה' אשר יקדוה בו מום כל דבר רע כי תזבחת וְאֶלְלֹחֶיךָ הוא: דברים יז א
- עזרת או שבור או חרץן או יבולת או גרב או ילפת לא תקריבו אצלו לל' ואשה לא תתנו מקום על תזבחת לל'.
- ויקרא כב כב
- ובי יקדוה בו מום פסח או יבולת לא מום רע אל תזבחתו לל' רע כי תזבחת וְאֶלְלֹחֶיךָ דברים טו כא
- לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המר ימירנו ויקדוה הוא ותמורתו יקדוה קדש לא יאכל: ויקרא כו לג
- וכל מעשר פקר זבאן כל יעבר תחת השבט אשר יקדוה קדש לל'.
- ויקרא כו לב
- והעברת כל פטר רחם לל' וכל פטר שגר בהמה אשר יקדוה לל' וחקרים לל'.
- שמות יג יב
- לא תחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב ואם המר ימיר בהמה ויקדוה הוא ותמורתו יקדוה קדש: ויקרא כו י
- רק קדשיך אשר יחיו לל' וחרץך תשא וקצאת אל חקוקם אשר יבחר יי' דברים יב כו

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה השמא זכר וז הסד"ח מ"ה טוב ברע מיבעיא אלא להכי:

רבינו גרשום

נפדין תמימין. אותן וולדות שנולדו לפני פדיונן או אין נפדין תמימין. דצריך להמתין להן עד שימזמו ואח"כ פורן: אמר רב עמרם תני. (לא) המפסיס בעלי מומין קבועין לגבי מזבח היינו דקדם מומן להקדישן וילדו קודם פדיונן. ימכרו ואין צריכין מום אותן וולדות להמתין שלא למוכרן עד שיפול בהן מום: (שלא) משום דקרא אותו הני מכח קדושה דחורו: שלא יהא טפל. והולדות שאינן קדישין אלא אבן אימין: חמור מן מעיקר. מן אימין אלא כשם שאימין יכול לפדות בכל עת כך וולדן נפדין אימתי שריצה אפילו תמימין אלאא רע נפדין תמימין. והשתא דייק לברייתא טעמא דמשום הכי נפדין תמימין שלא האי טפל חמור. האתקדש זכר חם לדמיו דאפי" דאמר איני מקדישוש אלא לדמיו קדשי קדושת הגוף הואיל (ויאכין) [והוהו] ראו להקריבה ואין נפדה תמים. וקרא דאמר יחיד הקדש זכר חם הוא הדין לנקבה אלא משום דבעי לטועי מינה לרבא ורבא לא איירי אלא בזכר כדאמר בתמורה בפרק אלו קדשים אמר רבא זאת אומרת הקדוש זכר כו' נקט הכא זכר כו'. ומקוים לה בבמת יחיד וכ"ש דחייב בבמת צבור

^[1] נגאלה דלי' ללא מיתמינן רק צטוב צמחא ולנכא מיתמינן מרוויחו טוב כו'

מסורת הש"ס

(א) נִפְסָחוּס כַּט, שְׁטוּעַת הַיָּא: תַּמּוּרֵה יוֹ, לְנֶאֱ, (ב) וּפְסָחוּס הַיָּא, (ג) יִי־ל כַּט, (ד) וְנִעְלִי ו: תַּמּוּרֵה לֹא, ע"ש, (ו) וּפְסָחוּס כַּט, ע"ש, (ז) וּמִכָּאן שֶׁיֵּד שׁוּד לִדְרִי: (א) הַס דִּלְגַּב שֶׁהִקְדָּשׁן לְמוֹצַח מִקְדִּישֵׁן מִמִּיתֵי וּמוֹמָאִי דִּתְנָא כ"י, ז"ק, (ח) וְיִוּקָהּ כֹּן, (ט) וּמוֹנִן וְאִם מִתּוֹ יִקְבְּרוּ הַקִּדִּישׁ וְשֶׁאֵיךְ לְעִיל, ז"ק, (י) יִי־ל בְּנִמּוֹן, (י"א) ע"כ שֶׁיֵּךְ לַעֲמֹוד הַקֹּדֶשׁ, ז"י ש"מ דִּקְדָּשֵׁי, ז"ק, (ט"ב) וְהַעֲרַכֵּה הִסְדִּי וְאִחִיר דִּיֵּה כִי יוֹמָן וְיִזְכֵּה וְדִלְגַּי יֵשׁ לְמוֹמֹק, ז"ק, (י"ג) וְנֶאֱלֵי יֵשׁ טוֹן, (י"ד) וְנִדְרֵסִי יִתֵּן, (ט"ו) וְיִוּקָהּ כֹּן, (י"ז) וְשִׁטְטִי מִכְרַת, (י"ח) ז"ק פ"י, (י"ט) וְיִדִּיק לִכְרֹכ מִי דִמַּה יֵנִי וְאִיל אִין פֻּדִין וְדַעֲשֵׁי לְמִידֵרֵס כְּסָפֹון דְּחִלְזֵי וְאִתּוּ וְאִם כִּי מוֹמֵר אִי לֹא כ"י, (י"א, י"ב) וְלִכְּיֵה כַּט, יִי־ל הֵס אִי מִכָּאֲנֹן דִּלְפִי מַעֲשִׂיל עוֹבֵד כִּסְכֵּס וְטֵן לִוְקִין עֵלִי דִקִּין דִּלְאִשְׁתֵּי טַעַס לַפֶּגַם כִּי נִצִּילֵה מִסְכָּחָ כִי הִדֵּר אִסְרִי גִיעוּלֵי עוֹבֵדִי כְּסָכֵס וְכִי וְלֹא מִלְקוֹת וְאִתּוּ נִהַלֵּה דִלְפִי לְמִידֵה, ז"ק, (ט"א) (ג) מוֹס' מוֹלִין לֵט, דִּיֵּה דִכֵּה לִי מוֹס' שְׁכַחְזֵה כִסֵּי הִיִּי מִלְּאוּרִילֵינֵה וְיִרִיתֵה שִׁיבִי לוֹ וְכִי מוֹס' לְמַעַן כִּי, ד"י דִּיֵּה מִלֵּרִי וְעִישֵׁי מוֹס' בִּילֵה דִיֵּה הַשְׁחַמְטֵן,

תורה אור השלם

- רק בכל אות נפשך תזבח ואבֿלת־בשר בֿכֿרבת־י' אֶלְחִיךְ, אֶשֶׁר יִקֵּךְ בְּכָל שְׁעֶיךָ וְשָׁמַר וְהִקְדִּישׁ יִאֲכֹלֶנּוּ צִבְּבִי וְכָאֲוִל: דברים יט טו
- רק את דָּמוֹ לֹא תֹאכַל עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפֹּכוּהוּ בָּקִישׁ: דברים יט כג
- כי בִּל אֲבַל חֶלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֶשֶׁר יִקְרִיב מִנֶּחֱבֵה אֶשֶׁר לֹי וְהִבְרָתָה דַּקֶּשֶׁשׁ הָאֲבֵלָה וְיִקְרָא יֵד כֹּה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וז דברי ר"ש וכו' והערכה שר' ר"ש לא הו' בכלל מכלל קדשא וכו' ע"ש: דקדש' מנחם מנחם ופסח' מ"ה אצל חכמים וד"ה אש"י חיה וכו' שכן נמי ור"ש כ"ד בלא מוקי וכו' כרבנן דקדמי כספא וכו' ואיל פטורין מן המסנות. דכתיב' דמנחת' (ט) אס שור אס שה: ומ"ש. מנתות דלג נפקי מקרא קמא: ומתרג' אולי' אס בצבורה שאינה שוה כגל. שאינה נוהגת בנקבות כזכרים: כזי ואיל אין אותו ואל שור או שה: א"ל נמאי מדמים ליה. לפסולי המוקדשין דמיפטרינהו מאותו ואל שנו: אותו ואל שנו נוהג בחולין ובמוקדשין כדמפרש שביעיות חולין (דף ע"ח). א"ה גבי חלזו נמי. אמאי אִלְנִטְרִיךְ אָךְ לְמִיָּסֵר מִיפּוֹק לִי דִלְאִסוּר דִּלְמַאי מדמית להו כיון דלאמרת אע"ג דלימקוש לנזי ואל לא נפקי מתורת קדשים: א"ל ואל אותו ואל שנו. ומסתברא דהיקשא למיפטר מבכורה ומנתות אחיא ואָךְ לְמִיָּסֵר חִלְזוֹ וְאוֹתוֹ וְאִתּוֹ זִנוֹ דִּהַשְׁמַחַּ מַּדְמִינֵן לְהוֹ לְקַדְּשִׁים

מוסף רש"י

דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. אלא למיתא וטעון קטירה לאחר מיתא (תחומה י"א). אך חלקי. אכלין וקנין משטעין (גנובין חק. פסחים י' ע"ח שם ע"א שביעיות י"א). תזבח. רק ככל אלת נפשך מנחם ואלתנא כשר. כפסולי המוקדשין לאחר פדיון הכתוב מדבר (לעיל י"ג).

רבינו גרשום

זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו: אמרי רב. סבר לה כוריש לקיש דאמר בסוף מסכת תמורה לרבנן קדשי בידק הבית היו בכלל (העמדה והערכה) קדשי מזה לא היו: ולא מיתוקמא. מותינין בדבורות כרבנן משום סיפא דקתני אבל קדם הקדשין למומן א מתו יקברו ואי רבנן כיון דאמרי דקדשי מובה לא היו א מתו יפדו איבעי למיני (וכי' שמעון מיתוקמא רישא וסיפא דהא אמר קדשי מובה היו בכלל הילכך בן קדם הקדשי למוקדש יקברו אבל כבעל מוס

הלוקח עובר פרתו

(ו) **וז דברי רבי שמעון**. דלמר כפרק בתרא דתמורה (דף ג:) קדשי מוצח היו בכלל העמדה והערכה (א): **דסן ר' שמעון אומר** כו'. ומדלמר רבי שמעון קדשי דק הבית לא היו מכלל דקרא כדקשי מוצח כתיב והכא מודה בצנעל מוס מעיקרא דנפדה אע"ג דקדשי

זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו מיבעיא ליה אמרי רב כרבי שמעון בן לקיש דאמר לרבנן קדשי בידק הבית היו בכלל העמדה והערכה קדשי מוצח לא היו בכלל העמדה והערכה ולא מיתוקמא מתני' כרבנן דקתני סיפא ואם מתו יקברו (אמר) ממאי דהא מתו יקברו משום דבעי העמדה והערכה הוא דלמא משום א"א דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים הוא אמרי אם כן ניתני אם נעשו טריפה יקברו ואיבעית אימא לעולם רב כרבי יוחנן סבירא ליה ותני זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו: אבל קדם הקדשן וכו'. מנא הני מילי דתנו רבנן יצבי מזה צבי פטור מן הבכורה אף פסולי המוקדשין פטורין מן הבכורה אוציא אני את הבכורה ולא אוציא את המתנות תלמוד לומר איל מה איל פטור מן הבכורה ומן המתנות אף פסולי המוקדשין פטורין מן הבכורה וכן? מנא הני מילי דאמר מר אוציא את הבכור ולא אוציא את המתנות מאי שנא אוציא את הבכור שאין שוה בכל ולא אוציא את המתנות בשל ת"ל איל אמר ליה רב פפא לאבבי אי מה צבי ואיל יאין אותו ואת בנו נוהג בהן אף פסולי המוקדשין אין אותו ואת בנו נוהג א"ל למאי מדמי'ת להו אי לחולין אותו ואת בנו נוהג בו ואי לקדשים יאותו ואת בנו נוהג בו אי הכי גבי חלבו נמי גימא הכי למאי מדמי'ת להו אי לחולין חלבן אסור ואי לקדשים חלבן אסור אלא לאו מי אמרת אך ולא חלבן אימא נמי אך ולא אותו ואת בנו רבא אמר אך לאותו ואת בנו הוא דאתא וחלבו מדמו נפקא דכתיב ²²רק את דמו לא תאכל מאי דמו אילימא דמו ממש לא יהא אלא דמן דצבי ואיל אטו דמן דצבי ואיל מי שרי אלא דמו חלבו וליכתוב רחמנא חלבו אי כתב רחמנא חלב הוה אמינא אהני היקישא ואהני קרא אהני היקישא למעוטי מכרת דכי כתב כרת אאובל חלב בהמה הוא דכתיב שנא' ³³כי כל אובל חלב מן בהמה ואהני קרא למיקם עליה בלאו בעלמא להכי אפקיה רחמנא בלשון דמו לומר לך מה דמו בכרת אף חלבו בכרת והא תנא אך ולא חלבו קאמר ה"ק אילו לא נאמר דמו הייתי אומר אך ולא חלבו עכשיו שנאמר דמו לאותו ואת בנו הוא דאתא: ואיגין יוצאין לחולין: מנא הני מילי א"י דת"ר יתזבח ולא גיזה א בשר ולא חלב ואכלת ולא לכלביך מכאן שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים איכא

פרק שני בכורות

טו.

מה צבי ואי' פטורין מן הבכורה ומן המתנות כו'. כשמעתי משמע דאי לא כתב אך הוה דרשין נמי מה צבי ואיל אין אותו ואל שנו נוהג צו וחלזו מותר ולעיל בסוף פ"ק (דף יג.) דרשין נמי מה צבי ואיל אין פודין אף פסולי המוקדשין אין פודין ומימה מנלן כל הך דרשות דתלתא צבי ואיל כתובין וכולהו צריכי

כדמפרש לקמן פרק פסולי המוקדשין (דף ג:) ⁴⁴וי"ל דהתם נמי מפרש חד לצורה ומתנות והיינו כדמפרש כהא חד מצבי וחד מאיל עוד מפרש התם פ' (חד לצבורה) חד לכדרי ציחא ורבי אושעיא כמו שמפרש ר"ת המרביע והמנהיג שור של פסולי המוקדשין לוקח גוף אחד הן ועשאן הכתוב שני גופים והיינו מצבי ואיל דחד שור דפסולי המוקדשין עשאן הכתוב כשני גופים וכשמנהיגו לצדו כאלו מנהיג צבי ואיל צימד ויחייב משום כללים ואיך חד כדכר' עקיבא דממיר אפי' לעובד כוכבים או לכדריי אלעזר הקפר פ' שני דמולין (דף כח.) מה פסולי המוקדשין טעונים שמיטה אף צבי ואיל כן ומצבי לחודיה הוה ידעינן איל דמצבי ילפינן כל חיה י ואיך לכדרי מרי דמה צבי ואיל דאין פודין וחלזו מותר ואותו ואל שנו דבעי למידרש כסמוך אי לאו אף היינו מצבי ואיל דדרשין מיניה צכורה ומתנות דמשמע שריא'ה ליתן להם דין חיה א ואי כתיב אך למידי על חלזנה ואותו ואל שנו כדמפרש צין לחולין מדמית ליה צין לקדשים מדמית להו ובסמוך דקאמר וולדן וחלזנן היכי דמי א' דלעזבר ואיתיליד אחר פדיון ולך צבי ואיל הוא לאו יתורא איכא אלא ממילא פשיטא ליה דהוי כוליה צבי ואיל: **אי מה צבי ואי' אין אותו** ואת בנו נוהג בו. לא מצי למיפך מה צבי ואיל טעון כסוי אף פסולי המוקדשין כן דזהדיא דרשין פ' כיסוי הדס (מולין דף פד.) גצ"פ פסולי המוקדשין על הארץ משפכט כמים מה כו': **רק את דמו לא תאכל**. הא קרא גבי כזור כתיב והרצה מימה דלא מייתי רק א' את הדס לא תאכל דכתיב גבי שאר פסולי המוקדשים ואין להקשות דדילמא אִלְנִטְרִיךְ לַחֲמֶשֶׁה לְאוּיִן הַאֲמֹורִיִן כִּדָּס דמפרשי פ"ק דכריתות (דף ד:) דהא טובא לאוין כתיבי יומת מתי' דהא בויקרא ומד כזו את אהרן ומרי בצארי מות וד' צראה הרי ח' צר מהאי דכזור ושמה דרש' להו א' למילתא לחרימי: **ואהני קרא למיקם עליה ב"א**. וא"ת אדרבה כיון א' דמהדריה הקרא הדר לגמרי אף מכרת דמתניא לקמן גבי פסולי המוקדשין הגזוז והעובד צהם סופג ארבעים ולא אמר לימקוש לנזי ואיל ומפקיע לגמרי מלאו וכי כתיב מוצח ולא גיזה איסורא בעלמא אלא^א אמר אהדריה

לאיסוריה א וצריך לחלק ומההיא דהגזוז והעובד צהם נמי קשה^ב על מה שפי' טעמו א' ולא ממשו אסור ואין לוקוין עליו כגון גיעולי עובדי כוכבים דהשתא כי אישתיי טעם לפגם כמו נצלה מסקרתה וכי הדר אסר גיעולי עובדי כוכבים צמדין איסורא בעלמא איכא לא מלקות ואינו נראה דאית לך למימר אהדריה לאיסורא כדפרשיש: מה

במתנות אילימא משום דבכורה קילא דאינה שוה בכל שאין אסור אלא זכר אבל מחלוקת בין בוכרים בין בנקבות ת"ל איל להכי

כתיב איל דפטור דכתיב אם שור ואם שה ונתן לכהן וכו': ת"ל אך. מייטט פסולי המוקדשין שחלבן אסור: א"ל למאי קא מדמי'ת להו אי פטרת להו מבכורה ומסתות קא מדמי'ת להו לקדשין גמורין וכי קא מתייבת להו בבכורה ומתנות היכא דקדם מוס קבוע להקדשין קא מדמי'ת להו לחולין גמורין. אבל אי פטרת להו מאותו ואת בנו לא מדמי'ת להו לא לקדשים ולא לחולין: אי הכי. חלבו נמי לא ליצטריך קא למעוטי נמי דלימא נמי למאי מדמי'ת להו: א"ל א' אבוי דאי לא מילתא היא דאמרי למאי מדמי'ת להו כו'. אלא הכי יכול לממר כי היכי דאמרת אך ולא חלבן הכי נמי אימא אך ולא אותו ואל שנו: אלא. מאי דמו דאסר הכא דאי לא אסר אלא חלבו: אהני קישא. דאיתקש פסולי המוקדשין לצבי ואיל למעוטי חלבן מן כרת כי היכי דאחלב צבי ואיל ליכא כרת: ואהני קרא. רק את דמו לא תאכל למיקם עליה בלאו בעלמא ולא בכרת: להכי. כתיב חלבו בלשון דמו לומר לך מה דמו דצבי בכרת אי חלב פסולי המוקדשין בכרת: והא נתנ

כר א מיי פ"ב מהי' איסורי מצות בלוי:
בה ב מיי פ"ח מהי' חטאתות אסורות הלא' טו"ש"ע יו"ד
סי' סד טע"ף א:
בו ג מיי פ"ב מהי' שמיטה הלכה ח טו"ש"ע יו"ד סי' טז טע"י ז:
כו ד מיי' שם הלכה ג:

שיטה מקובצת

א אי מה צבי ואיל חלבן וכו'. ק"ל אמאי לא פריך אי מה צבי ואיל (א) חלבן מותר וכו' וכו"ת הי"ז והא תנן במתני' חולין וחלבן אסור וני"מ דלא הוה מצי לשנויי כדשנינן לקמן ואולי דגרסי תלבן ג' ומחלבו קא פריך מיהו קשיא לן דהא קאמר בשר הכי דכי כתיב כרת אאובל וכו' ומשמע דחלבן גרסי'. גליון חוסי' וחלבן ורקא אסור כמו לגזוז דאסור ואפי' גיזה חרייא וכן לחלבו אסור ותחלב שרי אי לא דת"כ דהא בחולין שרי ש"מ דמקרא דהכא דריש אסור בחלב גופיה וי"ל דבת"כ איצטריך עיקר קרא לתמור' פסולי המוקדשין ובת"כ פ' שמיני פ"י. גליון חוסי' חצינותיה: ח וי"ל דהתם נמי וכו' וי"ל הראש' לקמן בפרק כל פסולי המוקדשין וי"ל דצבי ואיל כתיבי מחד מנייהו דרשין שפטורין מן הבכורה ומן המתנות חד מצבי וחד מאיל ואיך צבי ואיל חד לכדרי' עקיבא וחד לכדרי' אלעזר הקפר ור"ש מוקי פטורה דבכורי ומנתות מחד דצבי פטור משניהם ואיתור ליה איל לכדרי אלעזר והא דבעי למירש מניה לא לאו אי דאין אותו ואת בנו נוהג בו וחלבו מותר היינו מההוא צבי ואיל דדרשין מניה בכורה ומנתות דמשמע ליה ליתן לו כל דין חיה: אן צוציר לחלק וכו'. וי"ל חוסי' חצינותיה ואי' הרי"ר מנחם דאי דמי דהתם לא אסרה תורה בפי' גיזה אבל הכא דקרא כתיב למיטר חלבן בפי' גיזה לומר אהדריה לאסוריה קמא לברת כיון דאיכא היקישא ובהו נחא סי' הרב יוסף מאורילינש בטעם כעיקר בפי' גיד הנשה ושם פי': וי"ל הראש' י"ל דאי דלמי דמי דהתם דרשין תזבח וזבחה ויתרוהי לך ונשאהה באיסורא הא' אבל הכא מוקישא אפקיה לגמרי ואח"כ הוהיר על חלבו וחי' אמרינן גבי גיעולי עובדי כוכבים דאשתור כשהשירי הכתוב טעם לפגם כגון נבילה מוסתרת וכי הדר אסר גיעולי עובדי כוכבים במדין איסורא בעלמא אית ביה בלא מלקות (פי' בוסת' דבוסים ע"א):

א' ר"ל קָנַם של נקבה. ב' נבלה דר"ל דגרסי' מָלָן כשני מַלְתִּין.

רבינו גרשום (המשך)

דח"ר. אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל מה צבי פטור מן הבכורה דכתיב בבקר ובצאן הזכר הקדשי וגו' ולא מצבי: אף פסולי המוקדשין פטורין. דפרשה זו מיירי בפסולי המוקדשין דכתיב הטמא והטהור דאע"ג דפסולי המוקדשין גינהו כיון דקדם הקדשין למומן עדיין יש להן קדושה ופטורין מן הבכורה הואיל וקדשו קדושת הגוף קדם שהוממו: אוציא אני את הבכורה. שיפטרו מן הבכורה ולא אוציא את המתנות אלא יתחייבו במתנות: ומאי שנא. דלפטרו מבכורה וליחייבו

במתנות אילימא משום דבכורה קילא דאינה שוה בכל שאין אסור אלא זכר אבל מחלוקת בין בוכרים בין בנקבות ת"ל איל להכי כתיב איל דפטור דכתיב אם שור ואם שה ונתן לכהן וכו': ת"ל אך. מייטט פסולי המוקדשין שחלבן אסור: א"ל למאי קא מדמי'ת להו אי פטרת להו מבכורה ומסתות קא מדמי'ת להו לקדשין גמורין וכי קא מתייבת להו בבכורה ומתנות היכא דקדם מוס קבוע להקדשין קא למעוטי נמי דלימא נמי למאי מדמי'ת להו: א"ל א' אבוי דאי לא מילתא היא דאמרי למאי מדמי'ת להו כו'. אלא הכי יכול לממר כי היכי דאמרת אך ולא חלבן הכי נמי אימא אך ולא אותו ואל שנו: אלא. מאי דמו דאסר הכא דאי לא אסר אלא חלבו: אהני קישא. דאיתקש פסולי המוקדשין לצבי ואיל למעוטי חלבן מן כרת כי היכי דאחלב צבי ואיל ליכא כרת: ואהני קרא. רק את דמו לא תאכל למיקם עליה בלאו בעלמא ולא בכרת: להכי. כתיב חלבו בלשון דמו לומר לך מה דמו דצבי בכרת אי חלב פסולי המוקדשין בכרת: והא נתנ

^[1] מדברי רבינו נראה דלא גרס אלא לאו מי אמרת וכו' וכן גרס אמר ליה אפי' וכו' ואולי דגם ין דילן אלא חלבו טו"ס והוא ר"ת אמר ליה אפי' וכו' רצונו והוא הכוון:

עין משפט נר מצוה

כח א מיי פיה מל'
אסורי מנח עליה'
כח א מיי פיה מל'
בטורות הל"ח:

תורה אור השלם

1. רק בבל און נפשר תובח ואבלקת בשר כברכת יי אליהיך אשר נתן לך בבל שערך והטמא והטוהר יאכלנו בצבי וזכאלי: דברים יב טו
2. ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זבך אם נקבה תמים יקריבנו לפני יי:
3. בשערך תאכלנו והטסה ויחרו צבאי וזכאלי: דברים יט כב
4. אך בבור אשר יבקר לך בביתמה לא יקדיש איש אתו אם שור אם שוה לך והא: יקרא כו כז

יקרא ג א
בשערך תאכלנו והטסה ויחרו צבאי וזכאלי: דברים יט כב
4. אך בבור אשר יבקר לך בביתמה לא יקדיש איש אתו אם שור אם שוה לך והא: יקרא כו כז

שיטה מקובצת

א נקבה לרבות התמורה. והקשה ו' ברוך אימא אם זכר אם נקבה למטע טומטום ואנדוניגוס וגם לקמן בפ' אלו מומין דרש ליה הכי והתם בפ' אלו קדשים דרדוש תמורת ולדות מקרא דרק קדשיך אשר זכר ופריך אם זכר אם נקבה ליל לירדוש טומטום וי"ל דהתתי כתיבי חרא בטאן וחרא בבקר ומהו קשה ל' היאך הוא דרוש מנקבות לרבות התמורה והלא אינו מיותר דאי שתיק מנקבה לא דרש מלזכר ולד אלא אימא זכר ממש כמו איש ועולה ואע"י נטבט זכר ונקבה זכי צאן וילמא אם בקר גזית הכתוב זכר דוקא וי"ל דאין זה סברא שיהיה חילוק בקר מצאן בשלמים. מיהו אמתי קשה ו' ברוך ולמה ליה להקבה ולנקבה לרבות התמורה ת"ל מהוא ותמורתו יהיה קדש דמשמע הקרבה ות' לו ר"י דהוה ילפינן מכבוש ומעשר המותרות לא קרבה והוה אמינא תמורת שאר קדשים נמי לא קריבי ואת' דהכיב מצנין למימר דשרא קדשים לא קריבי והא קריב כתיב ותמורתו יהיה קדש בטאן אתוקם וי"ל לענין דיהיה קדוש דירעו ויפלו דמיון לגרבה קמ"ל קרא דנקבה לרבות התמורה דקריב:

תוס' חיצוניות: א פס זכר לרבות ולד בעלי מומין זכר. וא"ת למ"ד דוולדות קדשים כבעי אמן הם קדושים קדשים לא קדש ליקרב וי"ל דלא אמרינן בעמי אמן הם קדושים אלא כשהאם תמימה וכן הולדות אבל כאן שהאם בעלת מום ועומד לפדות לא מהניא ולולדות להקדישים כבעי אמן וי"ל דקרבן לזה פיר' שר"י דיל דאפי' איכא חרתי לריעותא דאמותן הוו בעלי מומין וכי' תוס' חיצוניות: אסורין עד שפדו קס"ד דמקריב: להו למזבח ואח"כ פדוהו ומשום הכי פדיו למימר דבני פריה נינהו (קס"ד) דמקריש להו ומשני סמוך פירוש קודם פדיונן ופריך והא תמימים אינן נפדין) אלא סמוך לפדיונן אמן מתפסים לשם אותו זבח והשתא חז עלייהו קדושה דאכתי לא נדחית קדושה

אמן ואח"כ ממתין עד שיזומם ופדון והקשה ח"ד אלחנן דאטו יש לו להתפסין בקדושה כדי להקל מעליה ולהפקיעה מקדושהת דהא כיון דמתחלה לא היה יכול לפדותן [היאך יכול לפדותן] ע"י תוספת קדוש ואת וצ"ק לו דהא אז הם קדושים ואין קדושה חלה על קדוש' לכן נראה שנתעבר חולין גמורין מן התורה וצריך להתפסין לאחר שתפדה אפו מיד והתחמירו עליו חכמים להתפסין קודם לפדיונן לאחר שהפקיעה קדוש' א' דאם היה ממתין לאחר שתפדה אמן כיון שיצאו לחולין לא היה ראוי להקדישין עוד ועוד שגם הוא לא היה כ"כ רוצה להתפסין כיון שנתקעו כבר מקדושה והם חולין גמורים. תוס' חיצוניות: א נ"א בכל הספרים כ"י וקרא יתירה הוא דהא כתיב התם ברוקחן גופיה קרא אחרינא זכר ונקבה תמים יקריבנו ות' למה זכר: א לא אלימי למתפס זכר. בכל הספרים כ"י שביד א נמצא חז הן הלשון כ"י שביד לא אלימי למיתפס פדיונן בקדושת' כדי שיצאו הן לחולין סמוך לפדיונן קודם פדיונן משט מתפסין לשם אותו זבח שיהיה אמו דחיילא קדושה דעריין לא נדחית אמתם ע"י פרייה והרר ממתין עד שיזוממו ופריך להו וא"ת למ"ד ולדות קדשים בהוויתין הם קדושים הא כבעי אמן חולין גמורין למה יש באלו הולדות קדושה גמורה כיון שלא נולדו אלא לאחר פדיון חוליל לאקטיוו לצבי ואיל והי"ל למספקינהו וי"ל כיון דלאחר פדיונן יש קדושה ליאסר בגיזה וגם נתעברו לפני פדיונן לא היו חולין גמורין והא דמקשי' לצבי ואיל היינו נתעבר ונולד לאחר פדיון אע"י שיש בהם איסור גיזה אבל הכא נתעברו לפני פדיונן אהני קדושה שאסור בגיזה לאחר פדיון להקדיש הולדות כשנוגדה. תוס' חיצוניות:

מו:

איכא דאמרי סוצה ואכלת וכו'. מהכא מפיק גיזה וחלז דאסור ובשר אורחיה דקרא ולא דריש ואכלת לאסוקי כלבים: **אלא דאיעצר לפני פדיונן ואיטיליד לאחר פדיונן.** הילכך אסורי וקדושה לית להו לא ליקרב ולא לדמיהון לקמן מה תהא עליהן: **הא לפני פדיונן.** נולדו מיקדש נמי קדשי: **מנא ה"מ.** דלפני פדיונן אס נולדו קדשי: **זכר לניצוט אס הולג.** גבי שלמים כתיב (ויקרא ג) **אס זכר אס נקבה תמים וקרא יתירא** הוא א דנישמוק קרא מינייה ומדלא קצע צה זכר דקצע צעולה ממילא דנקבה נמי חזיא זכר ונקבה תו למא לי

הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות

איכא דאמרי סוצה ואכלת וכו'. מהכא מפיק גיזה וחלז דאסור ובשר אורחיה דקרא ולא דריש ואכלת לאסוקי כלבים: **אלא דאיעצר לפני פדיונן ואיטיליד לאחר פדיונן.** הילכך אסורי וקדושה לית להו לא ליקרב ולא לדמיהון לקמן מה תהא עליהן: **הא לפני פדיונן.** נולדו מיקדש נמי קדשי: **מנא ה"מ.** דלפני פדיונן אס נולדו קד

מסורת הש"ס

(א) וזנח שירלה ז"ק, (ב) נע' חס' וזנחס' ספ: ד"ח וסואל, (ג) נעלי טו:ל, (ד) תמורה כח, (ה) נזרס סה: זכיק קי: תמורה יז, (ו) נצ"ח ע"ג, (ז) ספסל ז"ק, (ח) ואספסל ז"ק, (ט) ויוקרה ח, (י) דעפעפס על ז"ק, (י) העליון כנגד ז"ק, (יג) נגמזכר יח, (יד) ויוקאל יח, (טו) עשיר (ע"צ), (טז) ז"ל מה שחול על ידו קדושה כההיט ט', (ע) נה הא ז"ק, (פ) נעעיה ז"ק, (פ) הייט יתמזן ז"ק, (ק) שיר נע"ה, (ר) פתח ז"ק, (ש) כחולן דמס' וכפירשו משמע ז"ק,

תורה אור השלם

1. אף את זה לא תאכלו ומעלי הגדה ותפסרסי הפדוקה את הגלגל בי מפדסי גדה הוא ותרקה איננו מפרסי טמא הוא לכב: ויקרא יד

הנהגות הב"ח

(א) נבי' מפרקי לכל זבח שירלה: (ב) שם ורתאכיל גמומי: (ג) שם וזנחס' ספ: ד"ח וסואל, (ד) נעלי טו:ל, (ה) נזרס סה: זכיק קי: תמורה יז, (ו) נצ"ח ע"ג, (ז) ספסל ז"ק, (ח) ואספסל ז"ק, (ט) ויוקרה ח, (י) דעפעפס על ז"ק, (י) העליון כנגד ז"ק, (יג) נגמזכר יח, (יד) ויוקאל יח, (טו) עשיר (ע"צ), (טז) ז"ל מה שחול על ידו קדושה כההיט ט', (ע) נה הא ז"ק, (פ) נעעיה ז"ק, (פ) הייט יתמזן ז"ק, (ק) שיר נע"ה, (ר) פתח ז"ק, (ש) כחולן דמס' וכפירשו משמע ז"ק,

רבינו גרשום

לאיתויי חלבו, דאסור באכילה כדאמרינן הובח ואכלת וכו' ולא יכול למימר לאיתויי שוחטן בחוץ דחייב משום דנימא דשוחטן בחוץ נמי פטור דהא אין מקטנא דמן כפינא משום דקא אתי מבח קדושה דחיה דבשר נפיר ואתימחית: חת שעלי מומין מפרק, אלמא דבני פדריה נינהו ולשם אותו הובח מתפיסן משמע נמי דבני פדריה נינהו ואפילו תימזין ותיבוחא דרב הונא נפיר ואתימחית: חת שעלי היו יכולין לבוא בשום ענין לירי פדריה: איירי דתנא רישא תנא סיפא ולאור דקמ' סיפא (ולגרוי): חת שוחטן בחוץ פטור אית ביה תמורה ולא אביריתא קא מהדר ולא אמתניתין דבחה ברייתא לא איירי בה שוחטן בחוץ ואי אמתניתין אהא דאכל אם קרם הקדש' חת מומין קאי והשוחטן בחוץ חייב איבעי למימר הילכך (איכא) [ליכא] למיקם אמאי (לא) קא מהדר אבל אמר (לך) [לך] ה' מסבירא דאבריתאי קאי אמאי דקאמר כללו דרישא לאיתויי שוחטן בחוץ דפטור: ורב הונא מתני חייב ומוקם להאי בקום (מום קבוע להקדשן) [תקדשן את מומן] במום בדוקין שבטין דאינו נראה בגלוי כשאר מומין: ואליבא דרבי עקיבא דאמר במסכת דוכים אם עלו לא ירדו ויכון דלגב מוכח אם עלו לא ירדו כי שחט להו בחוץ מיתייב: מכח קדושה דחיה קא אתי כיון דלאורי פדריה נעשו תמורה: שם אמו עליו. אמו קרי אותו שבא מכחו: מה כבור ומעשר במומן מתאכלין להבעלים, דבכור כי לית ביה מום מקריב אימורין דירייה על גבי מזבח ואינו אוכל' כהן וכי אתילידי ביה מומא נאכל כולו לבחן, בהמה מעשר דלית ביה מומא מסיק ליה לירושלים ואכיל ליה ישראל ונפליה ומקריב (דף כא:). **לממורא אשם**. שתהא רועה דאשם לא קרב נדבה הלכך תמורתו לא קרבה והא עומא דקרא ה"ק הנימוחו עד שיהא טמא כלומר שיפול בו מום: **כל שנחתאס מסא**. ותמורת חטאת היינו אחת מחמש חטאות מתות: לאו ליאכל. דאין עובר בלאו: **דאינא לאו**. לא תאכלנו ממעלי הגרסה: **ואנצ"א**. להכי אתא ממפרסי' הפרסה דמשמעי חטאות הממות: **ביתג' תמקנל לאן** כזול שש לו עובר כוכבים כהמומי דמסיס קווצין ולתמ לו אותן דמיס עד עשר שנים בין ממו בין חולו ואותן ולדות שיהיו להן עד אותן זמן יהיו צנייסי: **ולדומיהן פטורין**. מן הצבורה: ולדותיהן

הלוקח עובר פרתו

לאסויי חלבו. דאסור. ולאסויי שוחטו כחון דחייז לא אמרינן משום

דא"כ איציעי לן למימר כדוקין שבטין ועוד סיפא^[פ] קמני לקמן השוחטן כחון פטור. וכללל דרישא לא אכטריך לאיתויי חלבו דשרי דהשתא ולדן

דכגופן דמי דעובר ירך אמו הוא שרי כל שכן חלבו דמיא צעלמא

הוא: הא צעלי מומין מיפרקי. אותס שנמעברו קודם פדיון ונולדו לאחר פדיון וכגון שתפסנן לשום זבח דלילמא קדושתיהיו למיתפס פדיון וכשהוא מתפיסן לשם זבח אין מתפיסן לכל זבח שירלה הא לשם אותו זבח מתפיסן. והיכי משכחת לה פירושא הוא כלומר היכי משכחת תירוץא דמילמא דמשמע צעלי מומין נפדיון ולשם זבח אחר לא יתפיסם אלא היכי עניד דמתפיסם לשם אותו הזבח ונפדיון כגומן כשיפול כהן מום: **נימא סהוי סיזנא דרז**. **הוגא**. דלמר לעיל [טו:]: כונסן לכיפה והן מתסי: **ואיירי דמני רישא נפדיון מממיס**. דמידוש הוא דאפילו מממיס נפדיס: **והשוחטן כחון פטור**. סיפא^[פ] דצרייתא לעיל [טו:]: **אקדסיס שקדס הקדשן** את מומן קאי ואפילו הכי פטור דאין חייבין על שחטת חוץ אלא על המתקבל צפנים כדמתן כוצחסי כפרק פרת טחטא (דף קיב). צעלי מומין בין קבועין בין עוברין שהקרינן כחון פטור ומפיק טעמא מהאי קרא^[פ] ואל

פתח אהל מועד לא הציאו הא כל שאינו ראוי לצא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו: **כר הוגא ממני חייב**. כדקמני מתני' [יד:]: **ומוקי לה כדוקין שטעין**. דמתקבל צפנים הוא: **ואלינא דרבי עקיבא דלמר**. דשחטת קדשים **צפ' המוצח מקדש** (דף פד). אס עלו לא ירדו. דוקין טיג"ל כגון (ושעיה מ) הנוטה כדוק שמים. ולהכי לא ירדו דאין מומן ניכר כל כך הכי תנן כוצחסי כדקדשה דאמר דאמר דאמר **צפ' המוצח מקדש** הראוי לו (דף פד). ר' עקיבא מכשיר צבעלי מומין כלומר דאס עלו לא ירדו ואמר רבי יוחנן גגמ' [שס פה:]: **לא הכשיר רבי עקיבא אלא כדוקין שטעין הוואל וכשירין צעופות** והוא שקדס הקדישן את מומן. ז"ל **ו** ^(ו) **דוקין שיש לו מום צעפעפסיס ולהכי קרי לעפעפסיס דוק'** על העין כרקיע **דהכי אמרינן** כספרי אגודות העין דומה לעולם קטן העפעפסיס^(י) כנגד הרקיע והסתמון כנגד הארץ והלגן שמתקין את העין כנגד ים אוקיינוס שסובב את העולם והשחור שני שהוא עגול דומה לגלגל חמה: **קדושה דחויס**. שכבר נפדו: **ויאלנו כגומן**. יתמינו עד שיוממו ויאכלנו לצעליס ככבור ומעשר שאין נפדיון אלא נאכלין כגומן. אלמא כיון דלא מני קרבי כדלמר כנס' תמורה (דף ה' ע"ש) אך כבור שור וגו' הן קריבין ואין תמורתן קריבין נאכלין כגומן לצעליס הכי נמי ליעבד **הכי: והא כהמה לא אלימא למיספס פדיונה**. הילכך מתה: **מנין לממורס פסולי המוקדסיס שמסא**. כגון דלאחר שנפדו הקדשים התפיסן כתמורה דלא מנא למיקרב: **כחייז עומא הוא לכס** ודרשין הכי יש לך דבר שיש בו סימני טהרה ואסור באכילה ואינו זו תמורת פסולי המוקדשין: **חמש חטאות**. מפרש כתמורה (דף כא:). **לממורס אשם**. שתהא רועה דאשם לא קרב נדבה הלכך תמורתו לא קרבה והא עומא דקרא ה"ק הנימוחו עד שיהא טמא כלומר שיפול בו מום: **כל שנחתאס מסא**. ותמורת חטאת היינו אחת מחמש חטאות מתות: לאו ליאכל. דאין עובר בלאו: **דאינא לאו**. לא תאכלנו ממעלי הגרסה: **ואנצ"א**. להכי אתא ממפרסי' הפרסה דמשמעי חטאות הממות: **ביתג' תמקנל לאן** כזול שש לו עובר כוכבים כהמומי דמסיס קווצין ולתמ לו אותן דמיס עד עשר שנים בין ממו בין חולו ואותן ולדות שיהיו להן עד אותן זמן יהיו צנייסי: **ולדומיהן פטורין**. מן הצבורה: ולדותיהן

אשם הוא דאיצטריך דאינה מתה אלא רועה שיהא אסורה: ואי מהלכתא גירדתא הוה אמינא דאמר דעבר ואיקרי ואלו כיו' קמ"ל קרא דאיכא לאו דכתיב את זה לא תאכלו. לישנא אחוראני. ומאחר דהלכתא איכא קרא למכא ליה לעשה דכתיב אותה תאכלו ויש לך אחות שהיא מפרסת פרטה דאית בה לאו אי אקריבה והיינו חמש חטאות ולאוו הבא מכלל עשה עשה. והכי מסתברא כלישנא בתרא דהכי נמי גרסינן בתמורה בפרק אלו קדשים וכי איצטריך קרא דאי מקריב ליה קאי עליה בעשה. ואיבעית אימא חמש חטאות לא צריכי קרא אלא לאקושי דבר הבא ממעלי הגרה דהיינו תמורת בעלי מומין לדבר הבא ממפרסי' פרסה דהיינו חמש חטאות דנפקי מתחת מה להלן בחמש חטאות מתות אף תמורת בעלי מומין שנפדו נמי והיינו כרב נחמן: המקבל צאן ברזל מן העובר כוכבים. כלומר דמקבל מניה בהמה לשעבר עליו שיעבור קשה כבדול. כגון שקיבל ישראל עליו אם יפתחו דמיה או תמות שישלם לעובר כוכבים כמה ששמיין אותה עכשיו

פרק שני בכורות

טז.

ותמורה שאלאר פדיונו מתה. ואס תלמר מני שאנ מולדות דלעובר ואמיליד לאחר פדיון דחשנינן לעיל ולד כזי ואיל ^[פ] **יש** לומר דולדות אין כהן קדושה אלא מכא אמן וכיון שנפדית פקעה קדושתו לגמרי ככזי וכאיל ואע"ג דליכא איסור גיזה ועבודה אין כה לאיסור מועט ^[פ] כזה שיחול על ידו קדושה על הולדות אבל תמורת קדושה ^(ט) (צההיא) וכיון דגלי קרא שחלה על צנלת מום קצוב חלה ה"ה לאחר פדיון אלא דלא קרבה אכל תמורה דלפני פדיון קרבה ועדיפא מולדות דלפני פדיון דליכא מ"ד לעיל לרעייה וכן מוכח לשון הקונטרס דבסמון גזי מנין לתמורת פסולי המוקדשין שמתה ופי' רש"י כגון לאחר פדיונו דלא מני למיקרב והא דלאכטריך קרא דממעלי הגרה כסמון ללאו אתא דמסבדא ידענו דלא קרבה כדלמר דא לא נחמן הכא וכה"ג אלמר כסמון גזי חמש חטאות ועוד יש לפרש דקרא וסבדא צריכי דאי לאו קרא הוה אמינא לא קדשה כלל ככזי ואיל כולדות דלעובר ואוליג לאחר פדיון ואי לאו כסבדא הוה אמינא ^(ט) ירעה וטמא הוא דקרא ^(ט) הוי יתמין עד שיהא טמא ויפול צו מום כדפי' הקונטרס כסמון והא דפרקי רב עמרם ותימכיל כגומה לצעליס אסבדא דרז נחמן פריך: **תלמוד לומר ממעלי הגרה**. **והא דדרשין צפ"ק** (לעיל דף א.) יש לך דבר שהוא מעלה גרה ואי אתה אוכלו כגון טהור שגולד מן העטמא התס דריס מרישה דקרא ואת אלא לא תאכלו והכא דריס מספיהה דקרא טמא אלא לכס ^[פ] אי נמי מרי קראי כמיני: **אל"א בי אתא קרא לתמורת אשם**. והכי פירושא דצרייתא מנין לחמש חטאות מתות וכנגדן צאשם רועה וטמא הוא היינו שיערה עד שיתמאז כדפירש הקונטרס:

כל שבחטאת מתה באשם רועה. **לומר רצינו** כסו דרעייה מדרבנן היא ולפי שמתקן חכמים רעייה נקט ככל דוכתא צאשם רועה אכל הילכתא הכי אימא מדאורייתא דכל שנחתאס מתה צאשם קרב עולה כדלמר כספסיס שיליה (סוף) פרק אלו דברים (דף עג.) אשם שניתק לרעייה ושחטו כשר לעולה ושס פירשתי לה: **העמיד לדורות תחת אמותיהן**. פירס הקונטרס שפתח לו ^(י) **הפתח להיות לו כח כולדות ואמר** לו אס ימותו כההמות טטול הולדות המגיעות לתלקי ויהא חתם ידי ^(י) **צאות** דמיס וכפירוש משמע כגמרא כמו שפירשתי לשם אכל כנסוספתא קמני ממו האמהות והעמיד הולדות: אין

השתמורה חלה עליה קדושה בקל מהרה יותר מולד דהא ולדות שלאחר פדיון גביו ולד בעלי מומין איכא למי"ד לעיל דלא קרישה אלא לרעייה ואילו תמורת בעל מום היה נראה לר"י שקריבה לכי: [פ] אי נמי תרי קראי כתיבי אלא וכו' וז"ל חוס' חיצוניות אלא כי אצטריך קרא לתמורת אשם ואית והלא תמורת אשם אינה מתה אלא מדרבנן ומן התורה קריבה עולה כפי' ר"ת בהרבה מקומות ואומר ר"ת דטמא משמע שאינה קריבה כמשפטתה אלא לרעייה אזלא או למיתה וג"ל דקדור לוח פי' הקונטרס דפירש כך דז"ל כי אצטריך קרא לתמורת אשם שתהא רועה דאשם לא קריב הילכך תמורה לא קריבה והאי טמא דקרא דקאמר תניחונו עד שיהיה טמא כלומר שיפול בו מום עכ"ל פי' הקונטרס אי' י"ל דהכי פירוש אלא אצטריך קרא לתמורת אשם דאזלא למיתה הורו פריך והא הלכתא מגירי לה שאולה לרעייה מיתו ל"י דלא משמע שהיה טועה בכך מתחלה דחזיוול תמורת אשם למיתה דלא הות טעי אלא בהא דמפיק לה מקרא ופריך הלכתא גמירי לה לכן נראה כפירושא קמא:

עין משפט נר מצוה

ל א מיי' פ"ד מהלכות תמורה הלכה ו':

לא ב מיי' פ"ג שס הלכה ד':
לב ג מיי' פ"ד מהל' פסולי המוקדשין הלכה א':

לג ד מיי' שס הל' יד:

לד ה מיי' פ"ד מהל' כסרות הלכה ד סמנ עשין רחא טו"שע"ד י"ד סימן ט סעיף ז':

לעזי רש"י

טו"לי"א [טו"לי"א]. קרוב על העין שמצמצם את הראייה.

מוסף רש"י

דאמר אם עלו לא ירדו. הלכך הוואל וצפנס לא ירדו, חייבין עליהן כחון (וחולין פד.). הרי הן כבכבור ומעשר. לכל קדושת כבור ומעשר, שלא ימכרו ולאעילו לאחר שגלגל כהן מום ונפדו (תחומין כא.). כל שבחטאת מתה באשם רועה. עד שיומס וימכר ויפלו דמינו לקין המזבח, עולה כשר לשם כבור ונכנסים, זה מדרש דרש יסיועה הכהן בשקלים ותמורה, וכל זמן שהוא תם אינו יואל לחולין לימכר, לפיכך ירעה והוא מנשמו אין יכול להשתנות מחשם לעולה (ב"ק ק"ג).

שיטה מקובצת

אן רב הונא מתני חייב. פירש"י ז"ל דהיינו סיפא דברייתא דלעיל דקדם הקדישן למומן ולהכי לא קאמר כללו של דבר לאתויי שחטן כחון דחייב ועוד דמי' לא לאתויי אלא כפי' לאוקמא כר"ע בדוקין שבטין וכן נראה לר"י דהיינו סיפא דמתני' דקדם הקדישן למומן כי אין לוטר דהיינו רישא ההיא דההשחטן כחון פטור דהא כבר פירשה התלמוד המשנה דסיסא דקדם הקדישן את מומן ועוד דבסמון נמי נמי מה' דברייתא בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן עושין תמורה אמר ר"ז וכו' ע"כ חוסי חיצוניות: [פ] מה בין זו לתמורת כבור ומעשר דחתן וכו'. קשה לה"ר אלחנן דאמאי לא פריך הכי לעיל גבי דא דקאמר רב הונא דולד לאחר פדיונן מתה מהאי טעמא דלא אלימא למתפס פדיונן ולפירך מולד מעשר וולד ולדן עד סוף העולם כיצא בו ונאכל במומן לבעלים והרי' מפרש דלאו קושיא היא דהא לעיל איירי בולד בעלי מומין לאחר פדיונן דכיון דחלוק מן האם שהוא תמים והיא בעלת מום אין לו להיות קדוש כקדושת האם אלא קדושה דחוייה אבל ולד דמסי דמי לאמן ואינו חלוק מאמן כלל ולהכי משתריא במומן לבעלים כיון מעשר והכא פריך מתמורה של פסולי המוקדשין לתמורת [כבור ומעשר] (והאי קרא מסבדא דמיירי לאחר פדיונן דלפני פדיונן מיהא קריבה וחספות חיצוניות): [פ] ודרשין הכי וכו' ואורי' דהאי קרא מסבדא דמיירי לאחר פדיון דלפני פדיון מיהא קריבה והקשה ה"ר אלחנן כיון דסבדא הוא דמתה מטעמא דלעיל דלא אלימא למתפס פדיונה וא"כ קרא ל"ל ותיקן דפירי אצטריך קרא וטעמא דר"י דאי לא הוה אלא טעמא דר"י דהא דמתה כיון שאין אנו יכולין לתקן בענין אחר וקמ"ל קרא שיש עשה צריך להכניסה לכיפה וטעמא דהכא הוי כדקאמר רב נחמן. חוס' חיצוניות: [פ] וז"ל וכו' דה"ל חוס' חיצוניות ואורי' שיש לחלק בין תמורה לולד דכיון דחלה עליו תמורה לאחר פדיון חלה עליו קדושה דחוייה ומתה אבל ולד שגולד לאחר הפדיון הוי חולקין בגמזין שלא מצנינו שום קדושה שחלה עליו ועוד נראה לר"י